

Iselder

Gall meddwl am iselder fod yn annymunol. Efallai yr hoffech edrych ar y daflen hon gyda rhywun rydych chi'n ymddiried ynddo fel gweithiwr gofal iechyd

Iselder

Tudalen Gynnwys

Beth yw iselder?

Tudalen 3

Beth sy'n digwydd pan fydd

iselder gennych chi?

Tudalennau 4, 5 a 6

Pam mae'n digwydd?

Tudalennau 7 a 8

Beth gallwch chi ei wneud i'ch

helpu eich hun?

Tudalennau 9, 10, 11, 12 a 13

Beth gall pobl eraill ei wneud

i'ch helpu chi

Tudalennau 14 a 15

Ble i gael mwy o

wybodaeth

Tudalen 16

Beth yw iselder?

Mae pawb yn teimlo'n drist
weithiau ac mae hynny'n naturiol

Bydd y rhan fwyaf o bobl yn
teimlo'n hapus eto yn fuan ar ôl
teimlo'n drist

Mae rhai pobl yn teimlo'n drist y
rhan fwyaf o'r amser ac nid ydynt
yn teimlo'n hapus o gwbl

Mae iselder yn air sy'n cael ei
ddefnyddio pan fydd rhywun yn
teimlo'n drist iawn y rhan fwyaf
o'r amser

Beth sy'n digwydd pan fydd iselder gennych chi?

Pan fydd iselder gennych chi

Efallai y byddwch chi'n teimlo'n drist iawn. Efallai y byddwch chi'n crio llawer neu efallai na fyddwch yn gallu crio

Efallai y byddwch chi'n meddwl bod pethau'n ddrwg iawn ac na fyddwch chi byth yn teimlo'n well eto

Efallai y byddwch chi'n teimlo'n fwy blinedig na'r arfer ac yn ei chael hi'n anodd codi yn y bore

Beth sy'n digwydd pan fydd iselder gennych chi?

Pan fydd iselder gennych chi

Efallai y byddwch chi'n ei chael hi'n anodd mynd i gysgu neu'n cysgu'n fwy na'r arfer

Efallai y byddwch chi'n brifo'ch hun trwy dorri'ch croen neu guro'ch pen. Efallai y byddwch chi'n yfed gormod o alcohol

Efallai y byddwch chi'n bwyta gormod

Efallai na fyddwch chi'n bwyta digon

Beth sy'n digwydd pan fydd iselder gennych chi?

Pan fydd iselder gennych chi

Efallai na fyddwch chi'n mwynhau pethau rydych chi wedi mwynhau eu gwneud o'r blaen

Efallai na fyddwch chi eisiau gweld neb neu siarad â nhw

Efallai y byddwch chi'n mynd yn fwy dig na'r arfer

Efallai y byddwch chi'n teimlo'n sâl
Efallai y bydd cur pen a bola tost gennych chi

Pam mae'n digwydd?

Gall pobl ddioddef iselder am lawer o resymau

Gall rhai pobl ddioddef iselder oherwydd eu bod yn cael trafferth ymdopi â phethau anodd sy'n digwydd

Weithiau nid oes rheswm clir pam mae rhywun yn dioddef o iselder ond mae hynny'n iawn

Pam mae'n digwydd?

Gall rhai pobl ei chael hi'n anodd ymdopi yn yr achosion canlynol:

Maen nhw wedi profi newidiadau mawr yn eu bywyd, fel symud tŷ neu berthynas yn dod i ben

Maen nhw'n cael problemau gyda'u teulu neu ffrindiau

Mae rhywun roedden nhw'n ei nabod yn dda wedi marw

Mae problemau iechyd ganddyn nhw

Maen nhw'n cael trafferth gydag arian

Beth gallwch chi ei wneud i'ch helpu eich hun

Treuliwch amser gyda phobl

Pan fyddwch chi'n teimlo'n isel, gallwch deimlo'n unig iawn. Mae hi'n bwysig treulio amser gyda'ch teulu a'ch ffrindiau.

Gwnewch bethau rydych chi'n mwynhau eu gwneud

Mae mynd allan a gwneud pethau yn bwysig i'ch helpu i deimlo'n well.

Gall pethau bach fel cael cawod a gwisgo'n iawn ar gyfer y dydd wneud i chi deimlo ychydig yn well

Gwnewch ymarfer corff

Gall 15-20 munud o ymarfer corff fel cerdded neu nofio eich helpu i deimlo'n dda. Gall ymarfer corff hefyd eich helpu i gwrdd â phobl newydd

Beth gallwch chi ei wneud i'ch helpu eich hun

Ymlaciwch

Pan fyddwch chi'n teimlo'n isel, dan straen neu'n bryderus, mae anadlu'n araf ac yn ddwfn yn helpu.

Gallech gael bath neu wrando ar gerddoriaeth i ymlacio

Bwyteuach yn iach

Mae bob amser yn bwysig bwyta'n iach.

Pan fyddwch chi'n teimlo'n isel, mae'n bwysicach fyth bwyta bwydydd iach oherwydd gall bwydydd afiach wneud i chi deimlo'n waeth

Ceisiwch wneud y pethau gyda'r ticiau gwyrdd i'ch helpu i deimlo'n well

Beth gallwch chi ei wneud i'ch helpu eich hun

Os ydych chi'n teimlo'n drist y rhan fwyaf o'r amser neu'n drist iawn, neu'n dangos unrhyw un o'r arwyddion hyn, y peth cyntaf y gallwch chi ei wneud yw siarad â'ch meddyg.

Eich meddyg teulu neu seiciatrydd o bosib. Gall eich meddyg sicrhau eich bod yn cael y math cywir o help

Gall therapiau siarad a meddyginiaeth fod yn fathau defnyddiol o help

Mewn therapi siarad, gallwch siarad am eich pryderon. Gall hyn eich helpu i ddeall yr hyn sy'n gwneud i chi deimlo'n isel

Beth gallwch chi ei wneud i'ch helpu eich hun

Mae yna fath o therapi siarad o'r enw Therapi Gwybyddol Ymddygiadol. Yr enw byr ar hyn yw ThGY

Gall Nyrs Gymunedol neu Seicolegydd wneud ThGY gyda chi

Os yw'ch meddyg wedi rhoi meddyginiaeth i chi i'ch helpu i deimlo'n well, gwnewch yn siŵr eich bod chi'n cymryd y feddyginiaeth hon

Beth gallwch chi ei wneud i'ch helpu eich hun

Peidiwch ag yfed gormod o alcohol neu gymryd cyffuriau anghyfreithlon.

Gall cyffuriau anghyfreithlon ac alcohol hefyd wneud i chi deimlo'n fwy isel a dydyn nhw ddim yn dda i chi.

Beth gall pobl eraill ei wneud i'ch helpu chi

Gall gofalwyr teulu a gweithwyr proffesiynol helpu i wneud i chi deimlo'n well

Gall pobl eraill dreulio amser gyda chi drwy

Siarad â chi a gwrando ar eich problemau

Eich helpu i ddysgu ffyrdd newydd o ddelio â'ch iselder

Gall pobl eraill ddysgu pam fod gennych iselder drwy

Ofyn i chi beth sy'n bod

Gofyn i chi beth sy'n eich gwneud chi'n hapus ac yn drist

Beth gall pobl eraill ei wneud i'ch helpu chi

Gall pobl eraill wneud i'ch bywyd deimlo'n dda drwy

Eich helpu i wneud pethau rydych chi'n eu mwynhau a phethau sy'n eich helpu i deimlo'n hapus ac yn dawel eich meddwl

Eich helpu i wneud y pethau bob dydd sydd angen i chi eu gwneud, fel siopa

Eich helpu i weld eich meddyg

Ble i gael mwy o wybodaeth

Y Samariaid

Gallwch siarad â nhw ar unrhyw adeg am sut rydych chi'n teimlo

Rhadffon 116 123

Gwefan www.samaritans.org

Mind Cymru

Gwybodaeth a chymorth os oes gennych chi angen iechyd meddwl

Ffôn 0300 123 3393

Neu neges destun 86463

Gwefan www.mind.org.uk

GIG 111 Cymru, Pwyswch 2

Ar gyfer cymorth iechyd meddwl brys

Ffoniwch 111 a phwyswch opsiwn 2

C.A.L.L.

Ble i gael mwy o wybodaeth Beth a fydd yn gwrraiddo ar iech chi ac yn rhoi gwybodaeth i chi am iechyd meddwl

Community Advice & Listening Line
Mental Health Helpline for Wales

Rhadffon 0800 132 737

Neu tecstiwch 'help' i 81066

Gwefan

www.callhelpline.org.uk/indexW.php

Eich Meddyg Teulu

Os oes gennych chi gwestiynau am iselder neu os ydych chi am wybod mwy, gallwch siarad â'ch meddyg teulu

Mwy o Daflenni

Gall meddwl am iselder fod yn annymunol. Efallai yr hoffech chi edrych ar daflenni eraill am bynciau eraill gyda rhywun rydych chi'n ymddiried ynddo.

Diwygiwyd y daflen hon gan Aneurin Bevan a'r gwasanaeth Seicoleg Anabledd Dysgu

Awduron Gwasanaeth Seicoleg Anabledd Dysgu Aneurin Bevan

Dyddiad creu Chwefror 2019

Dyddiad adolygu Mai 2023

Diolch i Photosymbols am y delweddau

PHOTO **SYMBOLS**

Am y newyddion diweddaraf
ar Facebook
[@AneurinBevanHealthBoard](#)

Dilynwch ni ar Twitter
[@AneurinBevanUHB](#)

